

Leszkay András bácsi Moha-meséje

Lopás

Egy délben, amikor Törpeháza főutcáján hazafelé lépegettem az iskolából, első vagy második koromban, arra lettem figyelmes, hogy a pajtásaim körülállnak egy kisfiút – törpe volt ő is, mint mindannyian –, és ezt a versikét mondogatják:

„Lala! Lajos! Alajos!
Füled hegye olajos!”

Már hallottam róla, hogy le fog telepedni falunkban egy újabb törpecsalád, könnyű volt hát kitalálnom, hogy a kisfiú, akit nem ösmertem, ehhez a családhoz tartozik. Tudhattam ezt abból is, hogy Lala volt a neve, mert a különleges nevek – Moha, Gyopár, Kuttykurutty – még ma is csak Törpeházában szokásosak. Persze csúfolni valakit, amiért más a neve, mint a mienk, butaság is, rosszaság is. Odasiettem hát Lalához, és kezet nyújtottam neki. Tudtam, hogy akivel én kezet szorítok, azt nem merik csúfolni többé. Rögtön meg is hívtam magunkhoz, és ettől kezdve majdnem minden délután együtt voltunk. Nemcsak a játszás kedvéért voltunk együtt ilyen sűrűn, hanem azért is, mert Lala, noha idősebb volt nálam vagy két esztendővel, tudás dolgában igen gyöngye lábán állt. De hiába tanultunk és játszottunk együtt mindennap, pajtásaim nem szerették meg. Azt mondogatták róla, hogy ravasz, és előbb-utóbb magam is abba fogom hagyni a barátkozást vele. És egyszer, már a nyári szünet idején, majdnem igazuk is lett.

Egy napon vásár volt a völgybéli falucskában, és Lala meg én már korán reggel lementünk. Volt akkor vagy hét krajcárnyi megtakarított pénzem, és tudtam, hogy a játéksátrakban ezt danolják az árusok:

„Hét, hét, hét,
minden darab hét!”

Mihelyt leértünk, oda is siettem a legelső játéksátorhoz, és a következő pillanatban már azt is tudtam, hogy semmi értelme tovább keresgélnem. Az árus egy

pojácabábut tartott a kezében, a bábu derekán meg-megrántott egy kis karikát, s a pojáca olyankor Csinn!, összecsapta a kezecskéjére erősített cintányért. Az árusítóasztalon vagy húsharminc ugyanolyan pojáca ült. Felemeltem a hozzám legközelebb lévő, és tüstént úgy megszerettem, mintha már sok-sok éve ismertem volna. És jóformán el sem kellett neveznem, úgy éreztem, már régóta tudom a nevét: Csinncsinn a neve, mi is lehetne más. Lala egy kis játékpisztolyt vásárolt, aztán járnikezdtük a vásárt, nézelődtünk.

A falu végén kötél-táncos csúszkált előre-hátra egy szál kötélen, s mi is leültünk a fűbe a nézők közé. Csinncsinnt kettőnk közé ültettem, és nekitámasztottam egy nagy kőnek, hogy fölfelé nézzen, láthassa ő is a kötél-táncost. S mialatt igazgattam a követ, megpillantottam a fűben egy vadonatúj kereplőt. Körülnéztem, és felmutattam: „Kié ez? Ki vesztette el?” Egy öreg néni tüstént mutogatni kezdett Nógrádverőce felé: „Arra mentek, ni! Egy kéruhas csöppség! Most ment el arra az anyjával!” Felugrottam, futottam, s futomban visszakiáltottam Lalának: „Vigyázz Csinncsinnre! Tüstént itt vagyok!” De ebből a „tüstént”-ből lett egy félóra is. A kéruhas csöppség már jóval távolabb járt, mint gondoltam, és abban a pillanatban, amikor átadtam neki a kereplőt, zuhogni kezdett a zápor. Tudtuk már reggel óta, hogy esni fog, s meg is kellett ígérnem édesanyámnak, hogy nem ázom meg, beállok valahová. Be is álltam, bár nagyon aggódtam Csinncsinnért, jaj, ha ottfeljett Lala az esőben! Csak akkor nyugodtam meg, amikor visszatérőben megláttam a követ, és Csinncsinn nem ült ott. A megnyugvást azonban elhamarkodtam. Amikor ugyanis a körhintánál rátaláltam Lalára meg Csinncsinnre, Lala ellökte a kezemet, és így szólt: „Mit akarsz? Ez

nem a tied. Ezt most vette nekem egy bácsi.”

Azért volt ez iszonyatos bántalom, mert Lala tudta, hogy tudom, hazudik. Nem is lopás volt ez, inkább rablás, de olyan ravasz rablás, hogy rá sem lehetett bizonyítani a rablóra. Nagy nehezen mégis kinyögtem a kérdést: „De hát akkor... Csinncsinn most hol van?” Lala felém sem fordult, csak megrántotta a vállát, és gúnyosan elmosolyodott: „Mit tudom én! Hát nem vitted magaddal?” Mondani akartam, hogy hiszen visszakiáltottam, vigyázzon rá, de ekkor már jött fölfelé a sírás, legörbült a szám, már nem bírtam beszélni. Fájt a szívem a kedves Csinncsinnért is, de még jobban szenvedtem a megaláztatástól, amelyet Lala követett el rajtam. A körhinta forogni kezdett, de én már csak egy tarkabarka foltot láttam forogni, előntötte szememet a könny, kibukdácsoltam a vásárból, és néhány perc múlva már az erdei úton vánszorogtam fölfelé. Még sokáig hallottam lentről az árusok danáját:

„Hét, hét, hét,
minden darab hét!”

De most már irtóztam tőle. Amikor végre csönd lett az erdőben, lerogytam a nedves fűbe, és zokogtam, zokogtam...

Egyszerre csak megsimogatta valaki a fejem: „Mi a baj, Moha fi-am?” Földigszakáll bácsi állt előttem. Földigszakáll bácsit, amint tudjátok, „a falu nagypapjának” is nevezték. Elmondtam neki, mi történt, de megrázta a fejét: „Nem biztos, hogy ellopta.” Ebben a pillanatban azonban felhangzott az erdő mélyéről a kicsiny cintányér csengése: „Csinn! Csinn! Csinn!” En meg sietve indulni akartam: „Jön Lala! Látni sem akarom többé!” De Földigszakáll bácsi rám szólt: „Itt maradsz! Meg akarom tudni, hogy csakugyan ellopta-e. Szólj majd valamit Lalához!” „De én nem akarok szólni hozzá soha többé!” Úgy tett, mintha nem is hallotta volna, és újabb utasítást

adott: „Mielőtt továbbmegy, nyújts neki kezet!” „Nem akarok kezet fogni veled többé!” De Földigszakáll bácsi már el is bújt a bokrok közé, és ott maradtam az ösvényen, a cintányér pedig, Csinn!, Csinn!, egyre közelebb-ről csengett. Egyszerre azonban hirtelen elhallgatott. Felpillantottam, megláttam Lalát a fák között, s ahogyan Földigszakáll bácsi kívánta, szóltam hozzá: „Felültél a körhintára?” Lala oda lépegetett hozzám, és ezt felelte: „Nem ültem fel. Most pedig már sietek haza ebédelni.” Eszembe jutott Földigszakáll bácsi másik kívánsága is, és kezet nyújtottam neki: „Akkor hát, szervusz!” Kezet fogtunk, és Lala elsietett.

Földigszakáll bácsi meg előjött a bokrok közül, sóhajtott egy nagyot, és így szólt: „Igazad van, Moha, ellopta.” Csodálkoztam: „Miből tetszett megtudni?” „Két dologból is. Amikor észrevetted téged, letért az útról a fák közé. Nem akart találkozni veled. És zavarban volt a kézfogáskor is, nem tartja magát méltónak rá, hogy kezet szoríts veled. Rossz a lelkiismerete. De éppen ezért most még segíthetünk rajta. Csak el ne mondd senkinek, hogy lopott, és el ne hagyd!” Most már hevesen tiltakoztam: „El ne hagyjam!? Laláról én többé tudni sem akarok! Ő az oka, hogy többé nem barátkozom vele. Minek lopott?” Földigszakáll bácsi elgondolkozva megismételte szavaimat: „Tudni sem akarsz róla... Ő az oka... Minek lopott... No, jól van, Moha fiam. Ha nem barátkozol veled, nem barátkozol veled. Akkor hát induljunk, kísérelj el egy darabon hazafelé!”

Láttam azonban rajta, hogy csak úgy tesz, mintha belenyugodnék elhatározásomba, és erősen töri valamin a fejét. Ezúttal azonban nem kellett semmit sem kifundálnia, mert segítségére jött a véletlen. Az történt ugyanis, hogy szinte alig indulunk el, egyszerre csak keserves mekegést hallottunk a fák közül. Odasiettünk, és egy beszakadt farkasveremre bukkanunk. A verem szélén kétségbeesetten futkosott körbe egy kecskemama, a veremben meg panaszos sírással mekegett belepottyant gidája. Ismertem azokat a kecskéket, s már futni is akartam Törpeházára, hogy értesítsem gazdájukat, bizonyos

Kismester bácsit, siessen ide a létrával. Földigszakáll bácsi azonban így szólt: „Ne törődjünk a gidával, Moha! Gondold azt, hogy nem is tudsz róla. Ugyan miért segítenél rajta? Ő az oka, hogy beleesett, minek lépett a verembe?” Tudtam én jól, mire akar tanítani, de még nem adtam be a derekam.

Nemsokára Mályva néni házikója elé értünk, és észrevettük a kerítésen virító nagy fehér papírost. Ez volt ráírva: „Jöjjön be, aki erre jár!” Mályva néni ágyban feküdt, és elnyöszörögte, hogy mocnani sem tud, kiújult a csúza. Értesítsük a rokonait, jöjjen el

valaki ápolni őt, és üzenjenek le az orvosért Nógrádverőcére. Most már igazán vissza akartam sietni a faluba, Földigszakáll bácsi azonban most sem engedett: „Ne törődjünk Mályva nénivel se! Gondold, hogy nem is tudsz róla. Ugyan miért segítenél rajta? Ő az oka, hogy ágyban esett, minek szerzett magának csúzt!?” Most azonban már vitába szálltam vele: „De ezek másfajta esetek, Földigszakáll bácsi! A gida is bajban van, Mályva néni is bajban van, Lala azonban énnekem okozott bajt!” Földigszakáll bácsi bólogatott: „Tudom, Moha fiam! Ellopta a te kedves Csinnncsinnet, és megbántott téged. De milyen icipici baj a te fájdalmaid ahhoz a rettentő nagy bajhoz képest, amely Lalát érte! Gondold csak el, tolvaj lett!” Most végre megértettem a tanítást, és már rohantam is. Beszóltam Kismester bácsiékhoz is, Mályva néni rokonaihoz is, hazasiettem, meg ebédeltem, és futottam Lalához.

Lala persze mogorván és gyanakodva fogadott: „Mit akarsz?” De én nevettem: „Hát mit akarnék? Játszani jöttem.” Vagy fél

percig szótlánul bámult rám, látszott rajta, hogy bizonyos volt benne, soha többé nem lépem át a házuk küszöbét. Én azonban szétnéztem, és így szóltam: „Egyedül golyóztál? Kettesben jobb lesz!” Csinnncsinnt egyikünk sem említette, és nem is láttam sehol. Estefelé azonban Lala kishúga kikiabált hozzánk az alakon: „Te Lala..., miért fekszik az a pojáca az ágy alatt?” Lala elvörösödött, és dühösen kiáltotta: „Ne törődj vele, hagyd ott!” Búcsúzáskor még zavartan fogott kezet velem, félrenézett, és látszott rajta, hogy nem érti, miért állok szóba vele akkora bánat után.

Másnap uzsonnatájt ismét elmentem hozzá: „Vártalak ebéd után. Holnap már te gyere el!” Ekkor jelent meg az arcán a legelső mosolyféle a lopás óta. Még gyöngén, de már reménykedve mosolygott, mint a lábadozó beteg. Át is jött másnap, és már a kézfogása sem volt annyira zavart, már kezdte megérteni, miért barátkozom vele továbbra is. Tudta már, hogy nem mondtam le róla, bízom benne, hogy ha elbukott is, nem marad fekvő a sárban, hanem talpra áll.

Ez a talpra állás két hét múlva meg is történt. Azon a napon én voltam önáluk, s amikor hazamenet már az erdőben jártam, Lala egyszerre csak utánam futott. Megállt előttem, nézett, nézett, most már egyenesen a szemembe, aztán fülig vörösen előhúzta a kabátja alól Csinnncsinnt: „Légy szíves, Moha... vidd ezt haza!” Félénken a kezem után nyúlt, de most már úgy szorította meg, mint aki ismét egyenrangú lett velem. Megrázta erősen, és így szólt: „Köszönöm.” Azzal sarkon fordult, s mintha valami óriási tehertől szabadult volna meg, vidáman és nagyokat ugorva szaladt hazafelé. Minden ugráskor összecsapta a tenyerét, és mintha cintányér volna rajta, kiáltotta: „Csinn! Csinn!”

És mintha végszóra jelennék meg valamely színdarabban, éppen ekkor lépegetett hazafelé az úton Földigszakáll bácsi. Meglátta a kezemben Csinnncsinnt, tüstént tudta, mi történt, és örvendezve bólogatott: „Jól van, Moha fiam! Kihúztad Lalát a farkasveremből, ápoltd és meggyógyítottad.” Mosolyogtunk egymásra, és hallgattuk a távolodó Lala boldog rikkantásait: „Csinn!... Csinn!... Csinn!”